

مصدق و جوانان و دانشجویان

(۳)

زنده یاد دکتر محمد مصدق در سراسر عمر خود برای نسل جوان و آینده ساز ایران ارزش و اهمیت بسیار قائل بود، اما دانشجویانی که در بیرون مرزهای ایران مشغول تحصیل بودند و در حقیقت جامعه و فرهنگ ایرانی را در انظار جهانیان نمایندگی می کردند نزد وی از جایگاه ویژه ای برخوردار بودند. اسناد چنین رابطه تنگاتنگی را از جمله می توان در نامه هایی که بین دکتر محمد مصدق و کنفدراسیون دانشجویان ایرانی خارج کشور تا پایان عمر وی رد و بدل می شد به وضوح دید. برای مثال در زیر نگاه می کنیم به جوابی که آن بزرگمرد در دوران زندانی شدن در احمدآباد (پس از کودتای ننگین ۲۸ مرداد) در فروردین ماه ۱۳۴۱ به یکی از نامه های کنفدراسیون دانشجویی در خارج مرقوم داشته است:

برگرفته عینا از صفحه های ۲۹۵ و ۲۹۶ کتاب نامه های دکتر مصدق.

کرد آورنده محمد ترکمان. چاپ هزاران. سال ۱۳۷۴:

نامه دکتر مصدق در جواب نامه کنفدراسیون دانشجویان ایرانی در خارج از کشور

احمدآباد - ۱۴ فروردین ۱۳۴۱

کنفدراسیون محترم دانشجویان ایرانی

نامه مورخ ۲۵ اسفند عز وصول ارزانی بخشید و موجب نهایت امتنان گردید. نظر به اینکه

برای ما عیدی نیست از عرض تبریکات خودداری می کنم و خواهانم که سالهای بسیار در کمال صحت و خوشی بسر برید و همت بگمارید که ایران وطن عزیز ما هم آزادی و استقلال خود را بدست آورد و در ردیف دول مستقل و آزاد قرار بگیرد. راست و بی پرده عرض می کنم که چشم مردم خیرخواه وطن پرست به شما نسل جدید دوخته شده و آخرین تیری که در ترکش ایرانی است همان شما محصلین محترم و نسل جدید هستید که از آنچه دیده اید درس و از آنچه هم خوانده اید نتیجه بگیرید و بمورد عمل درآورید. از این جانب که عنقریب نه سال است در لشکر ۲ زرهی و قلعه احمدآباد محبوسم کاری ساخته نیست مگر اینکه فقط دعا کنم و موفقیت شما را از خدا بخواهم.

دکتر محمد مصدق

سند زیر را آقای دکتر منصور بیات زاده، یکی از پژوهشگران و فعالان خوشنام و برجسته سیاسی در طیف " سوسیالیست های مصدقی" برای این تارنما (www.chebayadkard.com) ارسال داشته اند. این سند نشان می دهد که رابطه تنگاتنگ شادروان دکتر محمد مصدق و جوانان و دانشجویان، رابطه ای بس عمیق و دوجانبه بوده است. آقای دکتر منصور بیات زاده در رابطه با ارسال این سند پر ارزش چنین شرح داده اند که:

« پس از درگذشت رهبر نهضت ملی ایران، سازمان امنیت رژیم شاه از برگزاری هر نوع جلسه ترحیم و سوگواری جلوگیری کرد، حتی اجازه نداد تا فرزندان دکتر مصدق جلسه یادبودی در ایران به پا کنند. اما دانشجویان ایرانی در خارج از کشور که در سازمانی بنام " کنفدراسیون محصلین و دانشجویان ایرانی" فعالیت داشتند، جلسات بزرگداشتی در سراسر جهان بر پا نمودند. یکی از آن جلسات در شهر فرانکفورت - آلمان، برگزار شد. پس از پایان جلسه یادبود که در سالن بزرگ خانه جوانان بر پا شده بود (همان محلی که اکثراً کنگره های کنفدراسیون جهانی در آن برگزار می شد) شرکت کنندگان در جلسه ترحیم، با در دست داشتن مشعل بسوی مرکز شهر فرانکفورت مارش عزای بپا کردند. در پرونده های آن دوران به اعلامیه ای تحت عنوان " درسوگ مصدق بزرگ" برخورد کردم که در واقع این اعلامیه یکی از اسناد تاریخی جنبش دانشجویی ایران است که بیانگر چگونگی پیوند و رابطه جنبش دانشجویی ایران در دوران رژیم شاه با رهبر نهضت ملی ایران، دکتر محمد مصدق می باشد. »

قبل از درج سند ارسالی توسط آقای دکتر منصور بیات زاده در زیر، لازم است ضمن تشکر بسیار از همکاری این چهره پژوهشگر و مبارز و همفکر با دست اندرکاران این تارنما که با راهنمایی های بسیار ارزنده در چگونگی درج اسناد ما را یاری داده و برغنا و ارزش تاریخی آن افزوده اند استدعا کنیم ما را همچنان در این راه یار و پشتیبان باشند. امیدواریم پشتیبانی بی شائبه و بزرگوارانه ایشان از این تارنما سرمشق و راهنمایی گردد برای دیگرانی که کوله بار سنگینی از خاطرات و اسناد دوران نهضت ملی را بر پشت خود نمایان کرده، ولی آن را زمین نمی گذارند تا محتویاتش را نسل جوان کنونی و نسل های آینده ببینند و برای دسترسی به اهداف مصدق در راه پیشرفت و اعتلای ایران به کار گیرند.

محمد حسینی - ششم نوامبر ۲۰۰۴ میلادی

در سوگ مصدق بزرگ

کفدراسیون مصلحین و دانشجویان ایرانی

اکنون آفتاب غمگین بلب بلم رسیده و در یازده و باید برای بروم که همه ناگزیر
 خواهند رفت، ولی چه زنده باشیم و چه نباشیم امیدوارم و بگویم یقین دارم که این
 آتش خاموش نخواهد شد و مردان پدار کشور این مبارزه عتی را آتش زدنبال
 میکنند تا مشپ برسد. اگر قرار باشد در خانه خود آزادی عمل نداشته باشیم و
 چکانگان بر ما مسلط باشند ورشته ای برگردن ما بگذارند و ما را ابرسوی که
 میخواهند بکشند همگ بر چنین زندگی ترجیح دارد و مسلم است که ملت ایران
 با آن سوابق درخشان تاریخی و خد مایکد بفرهنگ و تمدن جهان کرده است.
 هرگز زیر بار این ننگ نیرود. امروز سب زنده بزرگی را ملت ما شروع
 کرده است که هیچکس از اجهت آن غافل نیست. البته در اینگونه
 جنبشهای اجتماعی باید در مقابل هرگونه محسومیت ایستادگی کرد و در برابر
 آن آماده بود هیچ مبارزه ای هر قدر کوچک و ناچیز باشد باسانی
 بچغیرسد. تاریخ بزمیم گنج میسر میشود. در این راه نیز سعی نکرده بجائی
 توان رسید

نطق بزمیرما، هزار و سیصد و بیست و نواهی

کسا بیکه وقت این احوال هم ما این آید در احوال خیرین این احوال غمگین
 بکس بیکه رسات صکت این احوال نیست و نا اگاهانه غمگین و غمگین
 و بیکه درنگ غمگین و غمگین و غمگین و غمگین و غمگین و غمگین
 از غمگین و غمگین و غمگین و غمگین و غمگین و غمگین و غمگین
 ۱۳۴۱

درس‌گ صدق

در تاریخ جامعه انسانی اشخاصی هستند که سرنوشت آنها با سرنوشت بخشی از تاریخ ملت اینان آمیخته است. زندگی صدق توام با سرنوشت توده‌های وسیع ملت ایران بود. او در آستانه یکی از مهمترین ادوار تاریخ ایران بدینا آمد. در این دوره پرحادثه صدق نیروی سرشار خود را وقف دفاع از حقوق باعمال شده ملت ایران کرد. در دوره سوم مجلس شورای ملی بنمایندگی مردم انتخاب شد. او دوبار بمقام وزارت رسید مخالفت صدق با کودتای خارجی ساخته سیدضیاء - رضاخان و مبارزهاش با انتخاب رضاخان بمقام سلطنت نمود. بارز آگاهی سیاسی و حقوقی او بود. ستیز او با استبداد و انقیاد پادشاه که بقول صدق ناسخ نمره‌های انقلاب مشروطیت بودند - تا شهرتور بیست ادهم ایستادگی یادآور آزادی‌طلبی و میهن‌دوستی او را استعمار و استبداد با سالها زندان و تبعید برداختند. پرحادثه‌ترین و افتخارآمیزترین مرحله زندگی صدق با پایان جنگ دوم آغاز شد و در دوره نخست وزیری او باوج خود رسید. در این دوره صدق موفق شد در راس نهضت ملی ایران قرار گیرد. شعاری که او انتخاب کرد مبین یکی از حیاتی‌ترین خواسته‌های ملت ایران بود. او هدف خود را در کوتاه کردن دست استعمارگران انگلیسی از امور مربوط به حیات ایرانیان میدید. ملی کردن صنعت نفت ارجمندترین موفقیتی بود که ملت ایران برهبری صدق پس از یک سلسله مبارزات پیگیر بدست آورد.

مبارزه آشتی ناپذیر صدق در مقابل امپریالیسم - استعمارگران را وادار به تشبث بیکی از یلیدترین وسائل آزادی‌گسی کرد. کودتای ۲۸ مرداد که ساخته سازمان جاسوسی امریکا و مزدوران ایرانی آن بود برای مدتی نهیست ملی را متوقف کرد و صدق را به محاکمه در "دادگاه" استعمارگران کشانید. او در "دادگاه" مردانه از حق ملت دفاع کرد و ماهیت استعماری کودتا را با ارائه اسناد موثق برملا نمود.

مرگ صدق ضایعه‌ایست میهنی. صدق به دوره ششم خفقان خاتمه داد. در تمام دوران زمامداریش مردم از آزادی برخوردار شدند. این آزادی سبب رشد آگاهی مردم شد. ملت دشمن واقعی خود یعنی امپریالیسم جهانی را شناخت. زندگی صدق آمیخته با مبارزه و افتخار بود و مرگ او برای همه جنبشهای آزاد بیخس ضایعه‌ایست دردناک. ما بدنبال زندگی او میرویم و از نبرد او با استعمار و مزدوران داخلی درس میگیریم.

کنفدراسیون جهانی محصلین و دانشجویان ایرانی